

HALKLAR ARASI DAYANIŞMA KÖPRÜSÜ DERNEĞİ

SURUÇ ZİYARETİ RAPORU

16.01.2015 – 18.01.2015

Cem Terzi, Yıldırım Şahin, Mehmet Turan, Fatma Ataseven, Öznur Oğuz ve Işık Ezber 16 ocak cuma akşamı Suruç'a vardı. Halklar arası dayanışma köprüsü derneği üyeleri, Urfa SES eş başkanı Reşat Doğan ile SES ve aynı zamanda dernek üyesi Arzu Türkmen tarafından karşılandı. İlk ziyaret Cuma akşamı, Suruç Devlet Hastanesine yapıldı. Cumartesi günü ise Suruç Belediye Başkanlığı, Rojava Kriz Koordinasyonu, çadır kentler ve sınır köyler ziyaret edildi. Akşam saatlerinde Çeşme'den Suruç'a gelen DoğuDer üyeleri ile görüşülerek, birlikte neler yapılabileceği üzerine tartışıldı. Pazar sabah planlandığı şekilde dönüş gerçekleşti.

Cuma akşamı, Suruç Devlet Hastanesi ziyareti sırasında, 112'nin sınırdan aldığı Kobane'li yaralıya cerrah olmaları dolayısı ile Halklar Arası Dayanışma Köprüsü Derneği başkanı Prof. Dr Cem Terzi ve SES Urfa şube başkanı Reşat Doğan müdahale etti. Batın bölgesinden yaralanmış olan hasta başarılı bir ameliyattan sonra, yoğun bakım koşulları daha iyi olan Urfa Eğitim Araştırma Hastanesine sevk edildi. Bu arada hastanede bulunan gönüllü sağlıkçılar ile genel durum hakkında sohbet edildi.

Cumartesi günü ilk ziyaret, Suruç Belediyesine yapıldı. Belediye başkanlığında, Heyeti Belediye Başkan Vekilli Serdar Tekinalp ve Başkan Yardımcısı Nasır Çağan ağırladı. Dernek üyeleri, dernek, İzmir'de yapılan çalışmalar, Suruç ziyaretinin sebebi ile ilgili aktarımda bulundu. Başkan Vekili ve yardımcısı, dernek üyelerine Kobane'den gelen mülteciler ve Suruç'taki genel durum ile ilgili bilgi verdi; İzmir'de böyle bir derneğin varlığından dolayı memnuniyetlerini dile getirdi. Hayat televizyonunda yayınlanacak olan Bilim ve Toplum programı için çekim planlaması yapıldı.

Konuşma sırasında, Sayın Serdar Tekinalp, tüm Kobanelilere Suruç'a dönmeleri için çağrı yaptı. Gelen tüm aileler ile ilgilendiklerini, uygun bir yere yerleştirdiklerini belirtirken; tüm eksikliklere rağmen bir arada olmanın Kobanelilere iyi geldiğini belirtti.

Belediye ziyaretinin ardından, belediyeden temin edilen araçlar ile **çadır kentler ziyaret edildi**. İlk ziyaret edilen çadır kent, **Kobane Çadır kenti** idi. Suruç'ta buğday pazarı olarak bilinen, boş bir alana kurulan ilk çadır kentlerdendir. 210 çadıra ek olarak, alanda bulunan buğday ambarlarında da aileler yaşamaktadır. Altyapı sorunları genel olarak çözülmüş, temel ihtiyaçları geçici olarak karşılayacak düzeydedir. Genel olarak, çadır kentte yaşayan halkın moralinin iyi olduğu, Kobane'deki gelişmelerin ve toplumsal dayanışmanın onları iyi etkilediği gözlemlendi. Kamp içinde bir kadın evinin olması, toplumsal çalışmaların da ne kadar iyi düzeyde olduğunu kanıtlamaktadır. Bu çadırkent ziyareti sırasında, kamp organizasyonundan Yıldız ile genel konular ve kadın evi, SES sağlık gönüllüsü Arzu ile amatör sağlıkçı deneyimi ile ilgili, Bilim ve Toplum programı için röportaj yapıldı.

İkinci gidilen çadır kent, **Rojava Çadır Kenti** oldu. 110 kadar çadırdan 1000 civarında Kobaneli yaşamaktadır. Burada da gözlemler, Kobane Çadır Kentinden farklı değildi. Buradaki kadın evi, aynı zamanda bir üretim atölyesine dönüştürülebilmiş idi. Bu çadır kentte

de, yine Bilim ve Toplum Programı için, kamp organizasyonundan Sait ile genel konular, kadın atölyesini hayata geçirmek için gönüllü çalışan ile kadınlar ve yaptıkları işler ile ilgili röportaj yapıldı.

Üçüncü gidilen çadır kent **Suphi Nejat Ağırnaslı çadır kenti** oldu. Eski bulgur fabrikasının mekanı kullanılarak kurulmuş 48 çadır ve iki ambardaki bölünmüş alanlarda 1000 civarında Kobaneli yaşamaktadır. Bu çadır kent ziyareti daha kısa tutularak, çadır kentte yaşayanlar ile sohbet edildi. Sohbet sırasında, kadınların kadın evi için bir televizyon talepleri oldu. Dernek üyeleri, buraya bir televizyon sağlama sözü verdi. 20.01.2015 de televizyon kadınlara teslim edildi.

Dördüncü olarak, **Arin Mirxan çadır kenti** ziyaret edildi. Bu kent diğer üç çadır kentten oldukça büyüktür. 443 çadırdan 3000 civarında Kobaneli yaşamaktadır. Kamp organizasyonundan Ayşe ile ve kampta yaşayanlar ile sohbet edildi. İlk gezilen dört çadır kentte alt yapı sorunları kısmen çözülmüş, birçok konuda karmaşanın olmadığı gözlenmiştir.

Rojava Kriz Koordinasyonu ile randevu saati yaklaştığından dolayı bir sonraki durak, Koordinasyon merkezi olan Amara Kültür Merkezi oldu. Burada koordinasyon sorumlusu Salih ile görüşüldü. Karşılıklı tanışma ve niyetlerin paylaşılmasının ardından, ihtiyaçlar üzerine konuşuldu. Saat 15’de çekimi planlanan Bilim ve Toplum programı için ek planlama yapıldı. Dernek üyeleri, belediyede görüşmek üzere, kültür merkezinden ayrıldı.

Çadır Kent ziyaretleri, Suruç’a 10 km uzaklıkta Qulınçe Köyünde yeni kurulmakta olan **Şehit Gelhat çadır kentine** ziyaret ile devam etti. 1000 çadır kurulması planlanan alanda, henüz 400 civarında çadır vardı. Alt yapı oluşturulmaya çalışılırken, çadır kente Kobanili ailelerin yerleştirilmek zorunda kalınmasının sebebi AFAD kampından kaçan 250 aile idi. Zeminde yürümeyi zorlaştıran çamur, burada hala yapılacak çok iş olduğunun kanıtıydı. Ayrıca çadır kent organizasyonunun ve sakinlerinin ifadesine göre, bu kentin elektriği devlet tarafından kasıtlı olarak kesiliyordu. Saatlerce elektrik gelmediğinde, ısınma ve banyolar ile ilgili ciddi aksaklıklar olduğu bilgisi verildi. Bu kadar soruna rağmen; ailelerin AFAD kampına burayı tercih etmeleri büyük bir soru işareti oluşturmaktadır.

Çadır kentler üzerine değerlendirme

15 eylül’deki büyük göç ile birlikte, resmi rakamlara göre 200000 kişi sınırdan Türkiye’ye geçti. Bu rakamın yaklaşık, 120000 i Urfa’da yaşamaktadır. 60000 inin ise Suruç’ta olduğu bilinmektedir. Bu rakamın 12-15000 kadar şu an belediyeye ait çadır kentlerde iken, geri kalanı mahallelerde ve köylerdedir. Kobanililer, köylerde, boş evlerde ya da akrabalarının evlerinde iken; Suruç merkezde de yine ambarlar ve halkın evlerinde yaşamaktadırlar. Sağlık beslenme gibi tüm ihtiyaçlar, belediye ve Rojava kriz koordinasyonu aracılığı ile karşılanmaktadır.

15 eylülü takip eden günlerde, bu rakamın 6000 kadarı devlete ait AFAD kampına yerleştirilmişti. Bölgedeki AFAD kamplarının tümünde bir rahatsızlık mevcut. Kamplar yarı açık cezaevi gibi olup, giriş çıkışlar sınırlıdır. Eğitim, sadece Türkçe ve arapça yapılmaktadır. Hükümetin İŞİD desteğinin de oldukça farkında olan Kobanililer Devletin kamplarında

kalmak istememektedirler. Suruç'tan ayrılan Kobanililerin büyük çoğunluğu AFAD kamplarından ayrılmaktadır.

Aileler, AFAD kamplarından kaçmak isterken; devlet belediyenin kurduğu kamplarda zorluklar çıkarmaktadır. Buralara destek olan uluslararası sivil toplum kuruluşlarına engeller çıkartmakta, kısa zaman önce verdiği çalışma izinlerini iptal etmektedir. Özellikle Qulnçe köyündeki kampın elektriğini keserek, ısınmayı bile imkansız hale getirmektedir. Zaman zaman jandarma ile kampı basarak Kobanilileri taciz etmektedir.

Suruç Belediyesinin oluşturduğu kamplarda giriş çıkış problemi yoktur. Genel olarak, Kobanililerin Suruç sokaklarında ve halk ile iç içe olmasından dolayı ciddi hiçbir sorun yaşanmamıştır. Kampların güvenliği, buralarda yaşayan Kobanililerin kurduğu asayiş komiteleri ile sağlanmaktadır. Yine her türlü faaliyet, üç kişi kamp organizatörleri, gönüllüler ve kampta yaşayan Kobanililer ile birlikte yapılmaktadır.

Kadınların bir araya gelip tartışmalar ve çalışmalar yürüttükleri ve hatta eşi ile sorun yaşayan kadınların kalabildikleri kadın evleri oluşturulmuş ve Kadın evlerinin sorumluluğu, Kobanililere bırakılmıştır. Özellikle kadınların giysi sorunları olduğundan, bu evlerde bu konu ile ilgili çözümler de geliştirilmektedir. Örneğin; Arin Mirxan çadır kenti kadın evinde bir dikiş makinesi ile gelen kıyafetler bedene uygun hale getiriliyor. Daha fazla makineleri olursa kumaştan dikim yapabilecekler. Rojava Çadır kentinde, bir kadın dayanışması gönüllüleri yardımı ile farklı üretimler yapılmaya çalışılmaktadır. Buradaki kadın evinin adı: "Jinên Kalker ya Kader Ortakaya" dır.

Sağlık işleri de kamplarda çalışan gönüllü sağlıkçılar ve hiçbir sağlık eğitimi olmayan Kobanili kadınlardan oluşan 'amatör sağlıkçı' çalışması ile yürümektedir. Gönüllü sağlıkçılar, DTK sağlık meclisi, SES ve bölge Tabip Odaları tarafından organize edilmektedir. Ciddi sağlık riski taşıyan çadır kentlerde, koruyucu sağlık işleri toplumla, hatta kadınlarla birlikte yapılmakta; teknik bilgi gerektiren sağlık işleri ise sadece gönüllü sağlıkçılar ile yürümektedir. Bu yol ile sağlık bilgisinin toplumsallaşması, halkın kendi sağlığı için bir şey yapabilmesinin önü açılmaya çalışılmaktadır. Gerektiğinde ise gönüllü sağlıkçılar ile taramalar yapılmaktadır. Suruç'taki SES üyesi aile hekimleri ve Toplum Sağlığı Merkezi ile organize olarak, çadır kentlerde 0-3 yaş arası çocuklara düzenli aşı yapılabilmektedir. Aynı zamanda amatör sağlıkçılar aracılığı ile tüm kadınlara ulaşabilip, aile planlaması yöntemi isteyen kadınlara yardımcı olunmaktadır.

% 80i çocuk olan nüfusun eğitimi için de bir planlama söz konusu. Her çadır kentte eğitim için kurulmuş çadırlar mevcut. Çocuk yaş guruplarına göre, saat planlaması yapılarak; gönüllü öğretmenler ve Kobanili öğretmenler ile Kürtçe eğitim verilmektedir. Anadilde eğitim yasak bahanesi ile valilik engellemeye çalışsa da, eğitimdeki asıl engel masraflardır.

Okul eğitim planlaması yanı sıra, kültür çalışmaları da yapılmaktadır. Enstrüman, halk oyunları ve tiyatro eğitim gurupları oluşturularak, gençler üretime teşvik edilmektedir.

Bütün bu çalışmalar, çadır kentlerde çok zor şartlarda yaşamak için çaba harcayan Kobane halkına moral vermektedir. Kendileri için uğraşan, halktan insanların varlığı; onlara

kendilerini özel hissettirmektedir. Aynı zamanda bir arada olmaları ve kendi içlerindeki dayanışma da moral kaynağıdır. Suruç'taki görüşmelerde, Belediye yetkilileri ve koordinasyon sorumluları kesinlikle büyük şehirlere bir umut ile gitmiş Kobanilileri Suruç'a beklediklerini ifade etmişlerdir. İmkanlar sınırlı olsa dahi, kesinlikle her yeni aile ile ilgilendiklerini ve uygun bir yere yerleştirdiklerini belirterek, İzmir'den içimiz rahat olarak Suruç'a aile yönlendirebileceğimizi belirttiler.

Suruç'taki çadır kentlerde sadece kürtler değil araplar da yaşamaktadır, aralarında hiçbir ayrımcı tutum yoktur.

Çadırkent ziyaretlerinin ardından dernek başkanımız Cem Terzi Hayat televizyonunda hazırladığı Toplum ve Bilim programının çekimlerini gerçekleştirmiştir. Programına HDP Urfa Milletvekili İbrahim Ayhan, Suruç Belediyesi Eş başkan Vekili Serdar Tekinalp ve SES Başkanı Genel Cerrahi Uzmanı Dr. Reşat Doğan konuk olmuştur.

Aynı zaman aralığında; dernek üyelerinin bir kısmı boşaltılan sınır köylerini ziyaret etmişlerdir.

Suruç'ta sağlık ile ilgili sorunlar ve eksikler

- Suruç Devlet Hastanesine Kobanê'den yaralı kabul edilmektedir ancak malzeme takviyesinin yapılmadığı gözlemlenmiştir ve hastanede hijyen sıkıntı yaşanmaktadır.
- Çadır Kentlerde Yaşayan Kronik hastalar, hastaneye muayene olsalar bile, % 20lik ilaç bedelini karşılayamadıkları için ilaçlarını alamamaktadır.
- Sağlık hizmetleri genel olarak gönüllü sağlık çalışanları ile yapılmaktadır. Kitlenin %80i çocukken, kadınlarda gebe sayısı yüksektir. En sık görülen sağlık problemleri çocuk hastalıklarıdır. Kadınların gebelik ve lohusalık ile ilgili sağlık hizmet desteğine ihtiyacı varken;
- Gebe ve özellikle 5 yaş altı çocuklar, birinci basamak sağlık hizmetleri dediğimiz aile sağlığı merkezlerinin yakın izlemine gerektirir. Gebelik sürecinin iyi geçmesi ve doğumun sağlıklı gerçekleşmesi ve bebeklerin sağlığı için gebe izleminin yapılması gerekir. Çocukların bulaşıcı hastalıklardan korunması için aşılarının düzenli yapılması gerekir. Gönüllü sağlıkçılar ile bu tür izlemleri devam ettirmek mümkün değil.
- Gebeler, doktor muayenesi ve izlemin ötesinde, 2. Basamak sağlık hizmetinden faydalanmalı; fakat tek bir kadın doğum doktoru hem Suruç halkına hem de yeni 54000 mülteci nüfusa yetmemektedir. İzinli olduğunda ise, yerine başka bir hekim gelmemektedir.
- Çocuk hastalıkları uzmanı da sayı olarak yetersiz kalmaktadır. Çoğu zaman, gerçekten bir uzman tarafından değerlendirilmesi gereken çocuklar, yeterince hizmet alamamaktadır.
- Yine göz ve diş problemi yaşayan hastalar, bu hizmetleri alamamaktadır.
- Herhangi bir şekilde, mülteciler doktora gidebilseler, muayene olabilseler ve reçete yazılmış olsa bile eczaneler % 20 katılım payı ödemek zorunda olduklarından ilaç alamamaktadırlar. Birçok eczane, AFAD a güvenemediği için hiç satış yapmazken; var olan birkaçı da katılım payı aldığı için ilaç temin edilemiyor.

İhtiyaçlar:

- **İlaç** – Çadır kentlerde antibiyotik gibi birinci basamak sağlık hizmetlerinde kullanılacak ilaçlar azdır. Ancak yapılacak ilaç yardımlarının, eczanelerden alınarak yapılması gerekmektedir. Son kullanma tarihlerinin yazmadığı, kutularında olmayan ilaçlar kullanılmamaktadır.
- **Elektrikli Soba** – yeni kurulmakta olan Kulînce Köyü Çadırkenti için Çadırkentin kapasitesi 10.000 kişi olarak planlanmıştır.
- **Yiyecek** – kahvaltılık, çocukların ara öğün yapabileceği yiyecekler ve protein desteği olabilecek süt, yumurta gibi ürünlerin sağlanması mümkün olmuyor. Çok büyük bir nüfus hızla tükettiğinden en çok yardım edilen kuru gıda bile zaman zaman eksik kalıyor.
- **İşgücü** – Yapılmakta olan Kulînce Köyü Çadırkenti'nin kurulmasına yardım, Belediyenin depolarında bulunan tasnif edilmemiş malzemenin tasnif ve dağıtımı gibi işler için gönüllülere gereksinim bulunmaktadır.
- **Giysi** – yapılacak yardımların tasnifi ciddi zaman ve işgücü gerektirmektedir. Yapılacak giysi ve ayakkabı yardımlarının tasnif edilerek Suruç'a gönderilmesi önemlidir.
- Son zamanlarda bilinçli bir çabayla Kobanê savaşı ve Suruç üzerinden sığınmacıların durumuyla ilgili önemsizleştirme ve ihtiyacın kalmadığına ilişkin algı yaratılmaya çalışılmaktadır. Çadır kentlerin ihtiyaçlarının sürekli olduğunun altını çizmek gerekir.
- Suruç Belediyesi Koordinasyon ihtiyaç listesini sosyal medya üzerinden sık sık güncellemektedir. Bu çağrılar hızlı bir biçimde yaygınlaştırmak gerekmektedir.